

„A fűszerpaprika ágazat és a ráépülő feldolgozóipar kihívásai – lehetséges kormányzati válaszok”

Dr. Feldman Zsolt
mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár

XII. Magyar Paprika Napja
Hajós, 2023. szeptember 8.

Fűszerpaprika jövőképe

NEM a 20 évvel ezelőtti állapotokat kell visszasírni, mivel a piac megváltozott, a tömegtermelés kora lejárt az EU-ba 3. országokból érkező import, a feldolgozóipar igényeinek és a fogyasztói szokások változása miatt.

ERŐSÍTENI KELL azt a termelési szegmenst, amelyben a gazdálkodóink és feldolgozóink ugyanolyan jók vagy jobbak tudnak lenni, mint mások és amelyben olyan terméket állítanak elő, amelynek tartósan látszik a piaci perspektívája és versenyképes jövedelmezőséget képes biztosítani.

MEG KELL KÜLÖNBÖZTETNI ennek érdekében az értékesítési piacokon a magyar fűszerpaprikát a harmadik országokból EU-ba érkező import tömegárutól, a magas minőségre kell fókuszálni

Koncentráljunk kell

- az új eredetvédelmi szabályozás lehetőségeinek kihasználására;
- saját termékfeldolgozás és post harvest beruházások erősítésére;
- a termelési kockázatokat csökkentő fejlesztések támogatására;
- közvetlen értékesítés és a kistermelői értékesítés lehetőségeinek erősítésére;
- biotermék előállításban lévő lehetőségek kihasználására.

Termelési és piaci helyzetkép

Fűszerpaprika termelése

- 2023. évi egységes kérelmekben **586 gazdálkodó** igényelt területalapú támogatást **957,6** ha után (0,25 ha feletti táblák)
- Bejelentett területeik $\frac{3}{4}$ -e **Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyékben** van.
- 2020-ban és 2021-ben cc. 16 ezer tonna termelés, 9-9,3 t/ha termésátlag, 2022-ben 10.900 tonna és 8,2 t/ha termésátlag.

Vármegye	Terület (ha)	Arány (%)
Bács-Kiskun	560,6	58,5
Csongrád-Csanád	162,9	17,0
Jász-Nagykun-Szolnok	125	13,1
Tolna	29,6	3,1
Békés	25,5	2,7
Győr-Moson-Sopron	15,2	1,6
Főváros és Pest	14	1,5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	9,5	1,0
Fejér	6,4	0,7
Hajdú-Bihar	4,1	0,4
Somogy	2	0,2
Heves	1,2	0,1
Baranya	0,9	0,1
Veszprém	0,7	0,1
Összesen	957,6	100

Európai Unió fűszerpaprika piaca

- AZ EU import 2021-ben 449 millió euró értékben 178 ezer tonna, (bő kétharmad) **csak minden harmadik kilogramm paprikaőrlemény származási helye az EU!**
- Az **EU-s import értékben és mennyiségben folyamatosan nő** (70%-a fejlődő országokból)
- A teljes **uniós import** mintegy **40 százalék**a **Spanyolországba** fut be csöves szárítmányként, főleg Kínából, esetleg Peruból – itt lesz belőle őrlemény.
- A következő öt évben az európai import valószínűleg tovább fog emelkedni. A legnagyobb importőrök Spanyolország mellett Németország, Egyesült Királyság és Hollandia.
- Az import szárított chili teljes mennyiségének 56%-át az egész paprika teszi ki, de az európai belső kereskedelmet már 86%-ban az őrölt fűszerpaprika dominálja.

Magyar fűszerpaprika piac

- Az EU-n belül a legnagyobb fűszerpaprika-termelő Románia. Hazánk a második helyen áll, megelőzve Spanyolországot.
- Export-import egyenlegünk értékét tekintve 2022-ben még megmaradt pozitívnak (4 Mrd Ft exportérték, 3,9 Mrd Ft importérték), de mennyiségben már 1.269 tonna deficitet mutat (2.009 tonna export, 3.278 tonna import).
- Legfontosabb kereskedelmi partnerünk export tekintetében Németország (621 tonna), Szlovákia (391 tonna) és Csehország (159 tonna).
- Legtöbb import Spanyolországból (1.649 tonnát – jelentős részben kínai származású alapanyagból), közvetlen Kínából (836 tonna) és Szlovéniából (333 tonna) érkezik.

Értékesítési irányok

A fűszerpaprika őrlemény értékesítése több irányban történik:

- **húsfeldolgozó üzemek** vásárolják fel töltelékáru készítéséhez
- **vendéglátó ipari** egységek
- **végfogyasztók** felé kerül értékesítésre (jelentős mennyiségben a helyi piacokon, utcai árusoknál, háztól történik, ezek eladási mennyisége és értéke is nehezen becsülhető)

A fogyasztói szokások változásával **mind kevesebb őrlemény** fogy. A magyar gasztronómiában **az étkezési szokások a paprikás ételek (pörkölték) irányából eltolódnak** más, fűszerpaprikát nem igazán igénylő ételek készítése felé.

- A piacon **új, paprika alapú termékek** is jelentek-jelennek meg, szószok, mártások formájában.
- A **füstölt fűszerpaprika** iránt egyre nagyobb fogyasztói igény jelentkezik, népszerűségét a füstös aromának és a kiváló zamatnak köszönheti.
- **A növényi alapú étrend nem okoz keresletcsökkenést Európában.**

Eredetvédelem lehetőségei

Fűszerpaprika eredetvédelme I.

- Az előállítás helyéhez kapcsolódó jellemzőkkel, sajátosságokkal vagy hírnévvel rendelkező agrártermékek tömegtermékektől való megkülönböztetésének eszköze elnevezésük védelem alá helyezése, azaz földrajzi árujelzőként való bejegyztetése.
- Két magyar fűszerpaprika áll uniós oltalom alatt: a Kalocsai fűszerpaprika-őrlemény (2012) és a Szegedi fűszerpaprika őrlemény / Szegedi paprika (2010).
- Esetükben bizonyítható kapcsolat áll fenn a fűszerpaprika jellemzői és földrajzi eredete között - ezt a kapcsolatot mutatja be az ún. termékleírás.
- **Az oltalom alatt álló elnevezéssel kizárólag a termékleírások szerint állítható elő fűszerpaprika őrlemény.**

Fűszerpaprika eredetvédelme II.

- A **szegedi és kalocsai paprika termékleírása** eléggé régen, csaknem 15 éve keletkezett – **felül kell vizsgálni a tartalmukat** a magyar fűszerpaprika jövője érdekében és a **minőségnek kell alárendelni a kínai eredetű olcsó őrleményektől való megkülönböztetés érdekében.**
- A **felülvizsgálat és a kézbe vétel lehetősége adott: a termelők és feldolgozók új együttműködést** hozhatnak létre, az így létrejött csoportosulás pedig módosítani tudja a már létező, korszerűtlen termékleírást.
- Az **új eredetvédelmi szabályozás**, az agrártermékek eredetvédelméről szóló 2022. évi LXVI. tv. lehetővé teszi a csoportosulások ún. kezelő szervezetként való elismerését, amely a földrajzi árujelző védelmével kapcsolatos valamennyi feladatot elláthatja.
- Magyarország KAP stratégiai terve az **új együttműködés létrehozásával** kapcsolatos költségekhez, valamint a kapcsolódó tájékoztatási és promóciós tevékenységekhez **is támogatási lehetőséget biztosít.**

Fűszerpaprika eredetvédelme – kezelő szervezet

- Földrajzi árujelzőt kezelő szervezet: egy vagy több oltalom vagy átmeneti nemzeti oltalom alatt álló földrajzi árujelző kezelését végző, a földrajzi árujelzővel ellátott termék előállításában részt vevő, a termékleírás betartását vállaló gazdasági szereplőket, illetve azok szakmai érdekvédelmi szervezeteit tömörítő, jogi személyiséggel rendelkező szervezet.
- Agrárminiszter ismeri el.
- Védelmi alapot hozhat létre (az oltalom alatt álló eredetmegjelölés bitorlóival szembeni fellépés eljárási költségeire, marketingre)
- Kötelező hozzájárulást szedhet az általa kezelt földrajzi árujelzőt előállító gazdasági szereplőktől.
- Jelenleg készül az általuk ellátott feladatokra és működésükre vonatkozó végrehajtási jogszabály.

Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv lehetőségei

KAP Stratégiai Terv támogatásai I.

- **2024 első negyedévtől várhatóak pályázati kiírások**
- **A fűszerpaprika ágazat számára fontosabb beavatkozások:**
- A *„Mezőgazdasági üzemek fejlesztése”* keretében lehetőség lesz a kertészeti üzemek általános korszerűsítésére, építéssel járó kertészeti technológia kialakítására, kertészeti eszközök beszerzésére, ültetvénytelepítésre és korszerűsítésre, új kertészeti üzemek létesítésére,
- *„Mezőgazdasági üzemek zöld beruházásainak támogatása”* alapján lehetőség lesz épületenergetikai, épületgépészeti és energiaellátást érintő korszerűsítésekre, felújításokra, kiemelten pedig a megújuló energiaforrások még intenzívebb felhasználására. Kifejezetten fontos a geotermikus hőenergia-és a biomassa potenciál kiaknázása a kertészeti üzemekben is.
- A *„Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása”* beavatkozás az agrár-digitalizációt, a precíziós technológiák további fejlesztését fogja ösztönözni. Ezek alkalmazásával nem csak a mezőgazdasági üzemek versenyképessége erősödik, de a korszerű termesztési, tenyésztési és termelési technológiák alkalmazásával a környezeti célok is megvalósíthatóak

KAP Stratégiai Terv támogatásai II.

- **„Öntözésfejlesztési és vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás”** támogatni kívánja a víztakarékos öntözési technológiák bevezetését, az öntözőrendszerek vízfelhasználásának optimalizálását, a víztakarékos öntözési infrastruktúra és a kapcsolódó műtárgyak fejlesztését és rekonstrukcióját, valamint új öntözővíz-szolgáltató művek és -rendszerek létrehozását is 3 célterület keretében.
- **„Mezőgazdasági termékek értéknövelése”** célja a mezőgazdasági termékek értéknövelését és a piacra jutást elősegítő, technológiai fejlesztést célzó beruházások, továbbá a mezőgazdasági termékek értéknövelésével összefüggő fejlesztések támogatása.
- **A „Mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez kapcsoló zöld beruházások támogatása”** célja az ágazat energia önellátásának növelése és az energiatülszórás csökkentése. A beavatkozás kiterjed a mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez kapcsolódó tevékenységek energiatülszórásának csökkentésére.

KAP Stratégiai Terv támogatásai III.

Fontos elem a termelői együttműködések létrejöttének, fennmaradásának, közös fejlesztéseinek, beruházásainak ösztönzése:

- **„Termelői csoportok, termelői szervezetek támogatása”** célja a termelői csoportok, termelői szervezetek és termelői integrációs szervezet megalakulásának és működésének ösztönzése. A **már létező együttműködések is támogathatóak, ha új tevékenységet végeznek.**
- **„Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása”** esetén a támogatásra az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert öntözési közösség jogosult. A **beavatkozás keretében új együttműködések és már létező együttműködések új tevékenységei támogathatók.**

Az elismert termelői szervezetek számára az Agrárminisztérium az európai uniós forráson túl **további kiegészítő támogatást** nyújt:

- a termények piac igényeinek megfelelő előállításához, tárolásához, előkészítéséhez és csomagolásához szükséges beruházásokhoz;
- a termelők szakmai felkészültségének növeléséhez, a zöldség és gyümölcsfogyasztás ösztönzéséhez.

KAP Stratégiai Terv támogatásai IV.

A minőségrendszerekkel kapcsolatos támogatási lehetőségek:

- **„Együttműködések támogatása új OEM/OFJ/FJ/HKT létrehozására az EU-s minőségrendszerek keretében”** című beavatkozás célja új Uniós minőségrendszerekben belül eredetmegjelölések és földrajzi jelzések OEM/OFJ/FJ- ként történő elismertetése.
- **„Együttműködések már létező nemzeti minőségrendszer vagy uniós minőségrendszer OEM/OFJ/FJ/HKT keretében”** beavatkozás a már létező EU által, vagy nemzeti szinten elismert minőségrendszerekhez való csatlakozást támogatja.
- **„Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása”** című beavatkozás alapján azon mezőgazdasági termelők, élelmiszer-feldolgozók vagy erdőgazdálkodók juthatnak támogatáshoz, akik először vesznek részt a minőségbiztosítási, vagy -irányítási rendszerek valamelyikében.
- **„Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása”** célja az uniós és nemzeti minőségrendszerek népszerűsítése, ismertségük erősítése.

KAP Stratégiai Terv támogatásai V.

- Az **Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések és az Ökológiai gazdálkodás támogatások** 2025-ig a 2022-ben indult támogatás változatlan feltételek mellett működnek, de 2025-től új pályázati felhívás várható, megváltozott tartalommal.
- A 2018-ban meghirdetett **Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása felhívás kötelezettségvállalási ideje meghosszabbításra kerül 2024. december 31-ig**, a jelenleg futó két ÖKO felhívás támogatási időszaka együttesen zárul és 2025-től új felhívás indul.

Fűszerpaprika a jelenlegi AKG és ÖKO támogatási programban

- **AKG 2021** támogatással érintett: 106,6 hektár (96 hektár Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyékben)
- **ÖKO 2018** támogatás: 1,8 hektár (3 db tábla), **ÖKO 2021** támogatás: 22,2 hektár (6 db tábla)

2023-ban **9 db tábla esetén igényeltek ökológiai támogatást, összesen 24 hektár** területnagyságban (alig több, mint 2%-a ÖKO)

Érdekesség, hogy a 9 táblából az egyik Győr-Moson-Sopron vármegyei tábla mérete 15,2 hektár, a többi 8 tábla összterülete 8,8 hektár, ezek közül valamennyi Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyékben fekszik.

- **Biokom statisztikája szerint** a biotermelők által termesztett terület 40-50 hektár.

Kistermelői értékesítés segítése

Kis mennyiségű, helyi és marginális élelmiszer-előállítás és értékesítés higiéniai feltételeiről szóló AM rendelet tervezet

- **Célja** a kis mennyiségű, helyi, marginális élelmiszer-előállítás feltételeinek könnyítése, **a hazai kistermelők és „kisüzemi élelmiszer előállítók”** segítése
- Könnyítéseket vezet be közvetlen értékesítésre kis mennyiségű alaptermékkel látják el a végső felhasználót, vagy a végső felhasználót közvetlenül ellátó helyi kiskereskedelmi létesítményeket.
- **Már nem csak természetes személy** végezhet kistermelői élelmiszer előállítást. A fogalombővítés lehetővé teszi többek között az **őstermelők családi gazdaságai** és a **szociális farmok** működését is.
- Az **értékesítés köre kibővítésre került** az interneten, valamint a csomag automatákon, átadó pontokon történő értékesítéssel.
- Tekintettel arra, hogy **megnövekedett a kereslet a kistermelők által előállított termékek iránt**, a korábbi kis **mennyiségek felülvizsgálata vált szükségessé**. A II. kategóriába tartozó kistermelők számára könnyített, egyszerűsített mikrobiológiai vizsgálati paraméterek kerültek kidolgozásra.
- A kistermelők számára **egyszerűsített HACCP rendszer** kerül előírására.

Köszönöm a figyelmet!